

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Iurcișen Mihai XXXXX, născut la **XXXXX**.

Termenul de examinare:

prima instanță: 10.07.2019 – 07.08.2019

instanța de apel: 22.08.2019 – 20.11.2019

Instanța de recurs: 06.02.2019 – 03.11.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 august 2019, *examinând cauza pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Iurcișen Mihai a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 150 (una sută cincizeci) unități convenționale, în sumă de 7500 (șapte mii cinci sute) lei.

A fost admisă solicitarea procurorului și s-a dispus încasarea din contul inculpatului Iurcișen Mihai suma de 26,86 (douăzeci și șase lei) 86 bani, pentru testul Drager din 22.05.2018, în folosul statului cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. În sentință prima instanță a constatat că:

Iurcișen Mihai, la 22.05.2019, ora 03 și 09 min., având scopul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate, nedeținând permis de conducere a mijloacelor de transport, intenționat, încălcând prevederile Regulamentului circulației rutiere pct. 14 lit. a) conform căruia conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate, sub influența preparatelor medicamentoase

care provoacă reducerea reacției, fiind bolnav, traumatizat sau într-o stare avansată de oboseală de natură să-i afecteze capacitatea de conducere, deplasându-se cu automobil de marca „XXXXX” cu n/î XXXXX pe str. Grenoble intersecție cu bd. Cuza-Vodă, mun. Chișinău, în stare de ebrietate cu grad avansat, a fost stopat de către agentul constatator Inspector al INP al IGP a MAI, Romanadze Timur, care, l-a supus verificării cu alcotesterul de model „Drager 6810”, întru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, în urma cărui fapt, s-a stabilit, că conform bonului nr. 2130 din 22.05.2019, ora 03.10, concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de Iurcișen Mihai, constituie 0,63 mg/l, care conform art. 134¹² alin. (3) Cod penal, se califică ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat.

Astfel, Iurcișen Mihai a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, adică *conducerea mijlocului de transport de o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat, care nu deține permis de conducere a mijloacelor de transport.*

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Botanica, Șapovalov Lilia a declarat apel prin care a solicitat a casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Iurcișen Mihai, să fie declarat vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal și în baza sancțiunii acestui articol, coroborat la art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, să-i fie aplicată pedeapsă sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității.

3.1. În motivarea apelului, procurorul a menționat că:

- instanța de fond la emiterea sentinței nu a ținut cont de prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, care prevede că mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii;

- cuantumul pedepsei aplicate, conform art. 79 Cod penal, nu poate fi sub limita minimă stabilită în Partea generală a Codului penal pentru categoria de pedeapsă corespunzătoare;

- instanța de judecată a reținut că prezența gradului sever de dizabilitate, fapt confirmat prin certificatul prezentat, este oportun pentru a fi utilizat la aplicarea art. 79 Cod penal. Argumentarea sentinței prin punerea la bază a acestui fapt, considerat circumstanță excepțională, viciază soluția adoptată în cauza respectivă din considerentul că, acest certificat, prezentat de către partea apărării, are termenul de valabilitate expirat, or, conform certificatului cu seria CN № 250961, dizabilitatea a fost stabilită pentru perioada 01.02.2018 până la 01.03.2019.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, apelul procurorului a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului. La determinarea tipului și măsurii de pedeapsă, instanța de fond a ținut cont de gradul și caracterul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, instanța de judecată corect a reținut la individualizarea pedepsei faptul că inculpatul Iurcișen Mihai se căiește sincer de cele comise, a recunoscut vina integral.

Apreciind sancțiunea infracțiunii reținute în sarcina inculpatului, instanța de apel a stabilit că în conformitate cu prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod penal, pedeapsa este în limitele de amendă: de la 787,5 până la 862,5 unități convenționale, muncă neremunerată în folosul comunității de la 133,3 până la 160 ore, sau cu închisoare de la 3 până la 8 luni.

Astfel, instanța de apel a considerat că, prima instanță corect, legal și întemeiat a aplicat în privința inculpatului Iurcișen Mihai o pedeapsă sub formă de amendă, pedeapsă pe care o consideră echitabilă în raport cu circumstanțele cauzei, astfel în acest sens nu a reținut ca plauzibile argumentele invocate de către acuzare în apelul declarat cu privire la faptul că sentința este neîntemeiată în partea ce ține de aplicarea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 150 u.c., echivalentul a 7500 lei, solicitând aplicarea muncii neremunerate în folosul comunității.

Instanța de apel nu a reținut ca plauzibile argumentele părții acuzării cu privire la aplicarea față de inculpat a unei pedepse sub formă de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, ori inculpatul Iurcișen Mihai, a recunoscut vina și se căiește sincer de cele comise, mai mult potrivit extrasului anexat la dosar (certificat de dizabilitate și capacitate de muncă) inculpatul este încadrat în grad sever de dizabilitate, drept consecință, instanța just a concluzionat că pentru fapta comisă de către inculpat pedeapsa sub formă de amendă, este una echitabilă și rezonabilă pentru cele comise de către inculpat, deoarece faptul că dânsul este încadrat în grad sever de dizabilitate este impediment de aplicare a pedepsei sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității solicitată de acuzatorul de stat.

Astfel, instanța de apel, călăuzindu-se de gradul prejudiciabil al infracțiunii, de necesitatea de apărare împotriva comiterii a astfel de infracțiuni, reținând că aplicarea pedepsei trebuie să contribuie la corectarea inculpatului, să-l rețină de la comiterea unei noi infracțiuni, să dezvolte anumite

calități de persoană ce ar respecta legea, a considerat că comiterea infracțiunii nu reprezintă un incident în viața inculpatului, consideră că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin aplicarea în privința lui a pedepsei sub formă de amendă cu aplicarea prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal în mărime de 150 u.c.

Prin urmare, în combaterea argumentului invocat de acuzare cu privire la faptul că inculpatului urmează a-i fi aplicată o pedeapsă mai aspră sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității pe motiv că conform certificatului cu seria CN nr.250961 dizabilitatea a fost stabilită pentru perioada 01.02.2018 până la 01.03.2019, instanța de apel a menționat că prima instanța întemeiat și legal a ținut cont de Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 11.11.2013 cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, care a indicat ca excepționale împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate - I, II (persoana cu dezabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră). În cazul stabilirii unor asemenea împrejurări, instanța de judecată este obligată să indice în sentință care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate excepționale și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 Cod penal.

Astfel instanța de apel a considerat că instanța de fond întemeiat i-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă cu aplicarea prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal în mărime de 150 u.c.

5. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, a declarat în termen recurs ordinar prin care, invocând prevederile *art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10)* Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel, în partea individualizării pedepsei cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

5.1. În motivarea recursului, procurorul a menționat că:

- decizia atacată nucuprinde motivele pe care se întemeiază soluția în partea individualizării pedepsei, or, această soluție este vădit neîntemeiată, inculpatului fiindu-i aplicată o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale;

- deși inculpatul a acceptat opțiunea, examinării cauzei în procedură simplificată, iar în condițiile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, acesta urma să beneficieze de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă, totuși limita minimă de pedeapsă stabilită inculpatului, nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă, raportată la art. 64 alin. (3) Cod penal, potrivit modificărilor operate în Codul penal prin Legea nr. 207 din 29.07.2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 369-378/751 din

28.10.2016, în vigoare la 07.11.2016, prin care textul de la 150 a fost substituit cu textul de la 500;

- în cazul în care instanța de apel în acord cu prima instanță, au identificat prezența unei circumstanțe excepționale pentru inculpatul Iurcișen Mihai, raportat la art. 79 Cod penal (acordarea gradului de dezabilitate și incapacitatea de munca), instanțele de judecată urmau să stabilească pedeapsa în mărimea noilor limite rezultate din limita minimă specială a infracțiunii și noua limită minimă calculată urmare a aplicării, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și art. 79 Cod penal, respectiv stabilindu-i inculpatului Iurcișen Mihai executarea pedepsei amenzii în mărime de 500 unități convenționale;

- instanța de apel, n-a indicat temeiurile care au dus la respingerea apelului declarat de către procuror în partea individualizării pedepsei, iar aceasta constituie temei de drept pentru recurs ordinar;

6. Referință asupra recursului declarat, nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar declarat de către procuror în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este pasibil admiterii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, se atestă că acesta a indicat în calitate de temeiuri pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Colegiul penal lărgit verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, constată că această instanță, la examinarea apelului declarat de către partea acuzării, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, iar în rezultat a admis erori de drept care au afectat hotărârea pronunțată.

Prin urmare, motivarea deciziei instanței de apel sub aspectul individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului nu conține motive legale pe care se întemeiază soluția pronunțată, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform prevederilor art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt, și chestiunile de drept, printre care: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

După cum se constată la caz, prin sentință Iurcișen Mihai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă, în mărime de 150 (una sută cincizeci) unități convenționale, în sumă de 7500 (șapte mii cinci sute) lei.

Având în vedere că examinarea cauzei penale în privința lui Iurcișen Mihai a avut loc în procedura simplificată, prima instanță a considerat oportună aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, potrivit cărora inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor imputate în rechizitoriu și a solicitat judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de *reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă*.

Totodată prima instanță a reținut în sarcina inculpatului în calitate de circumstanță excepțională faptul că acesta este încadrat în grad de dizabilitate accentuat (f.d. 117-121), și ca urmare a concluzionat aplicarea prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal.

Deși în cererea de apel a procurorului a fost invocat dezacordul cu modalitatea de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului de către prima instanță, analizând decizia supusă recursului, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu a pătruns pe deplin în esența argumentelor avansate de partea acuzării, motivând superficial soluția emisă și repetând aceleași erori admise de către prima instanță la pronunțarea sentinței.

În acest sens, cu referire la caz, Colegiul penal lărgit a stabilit că deși inculpatul a acceptat opțiunea judecării cauzei în procedură simplificată, urmând a beneficia de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă cu amendă, totuși instanțele de fond nu au ținut cont de faptul, că potrivit art. 64 alin. (3) Cod penal, limita minimă a pedepsei sub formă de amendă nu putea fi mai mică decât limita generală de 500 unități convenționale de amendă.

La data 22 mai 2019, ce reprezintă data comiterii faptei infracționale de către Iurcișen Mihai, prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal, avea următorul conținut: mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material – până la 20000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale. Luând în considerare circumstanțele cauzei, instanța de judecată poate dispune achitarea amenzii în rate timp de până la 5 ani.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond au făcut concluzii pripite asupra temeiniciei de a reduce limita minimă a pedepsei cu amendă, prin prisma prevederilor art. 79 Cod penal, sub limita minimă ce poate fi aplicată persoanelor fizice prevăzută de art. 64 alin. (3) Cod penal, fapt prin care au comis o eroare de drept, ce poate fi corectată doar la rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Tot aici instanța de recurs ține să amintească că în jurisprudența națională s-a format o practică constantă referitor la cerințele de care trebuie să țină cont instanțele judecătorești la individualizarea pedepselor penale, inclusiv referitor la neadmiterea depășirii limitelor minime prevăzute de lege la aplicarea pedepselor.

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, în prezenta speță și-au găsit confirmare temeiurile pentru recurs invocate de către procuror, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu dispunerea remiterii cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesuale penale asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui **Iurcișen Mihai XXXXX**, în partea stabilirii pedepsei și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **03 decembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor